

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

לפני כבוד השופטת מיכל שרביט

המבקשים

1. יוסף קצב
 2. ניצן רובישנטיין
- על-ידי ב"כ עו"ד זיו גלסברג, עו"ד אבישי פלדמן

נגד

המשיבות

1. הראל חברה לביטוח בע"מ
 2. הראל פנסיה וגמל בע"מ
- על-ידי ב"כ עו"ד דרור סברנסקי, עו"ד אריאל בן שימול

פסק דין

לפניי בקשה לאישור הסדר פשרה, בהתאם להוראות סעיפים 18 ו-19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: **החוק**).

רקע

1. עניינה של בקשת האישור בטענה כי המשיבות, הראל חברה לביטוח בע"מ והראל פנסיה וגמל בע"מ (להלן: **הראל ביטוח והראל פנסיה**, בהתאמה), שלחו הודעות פרסומת באמצעות מסרונים ודוא"ל בניגוד לדין ולרבות בניגוד להוראות סעיף 30א לחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982 (להלן: **חוק התקשורת**).

לטענת המבקשים הראל ביטוח שלחה אליהם מסרונים שנועדו לעודד אותם ליטול "הלוואה מיוחדת" מבלי שניתן לה אישור למשלוח מסרונים אלה (להלן: **מסרון ההלוואה**). לטענת המבקש 1 הוא קיבל מסרון הלוואה נוסף חרף בקשתו להסיר עצמו מרשימת התפוצה.

בנוסף נטען כי הראל פנסיה שלחה את המבקש 2 מסרונים המעודדים אותו להפקיד כספים לקרן הפנסיה של הראל (להלן: **מסרון הפנסיה**). לטענת המבקש 2 במסרון הפנסיה לא ניתנה לנמען האפשרות להסיר את פרטיו מרשימת התפוצה.

בבקשת האישור הוגדרה הקבוצה שבשמה מוגשת התובענה הייצוגית כך: "כל אדם אשר קיבל פרסומת ששוגרה על-ידי המשיבות באמצעות מסרון או דוא"ל, מבלי שנתן הסכמה, לאחר שמסר שאינו מעוניין בקבלת פרסומות, מבלי שצוינו דרכי יצירת קשר לצורך מתן הודעת סירוב או מבלי שצוינה מילת הסינון 'פרסומת', וזאת בתקופה שקדמה להגשת התובענה מושא בקשה זו, וספג עקב כך נזק".

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

עילות התביעה כפי שפורטו בבקשת האישור הן הפרת הוראה סעיף 30א לחוק התקשורת; ועוולת הרשלנות לפי סעיפים 35-36 לפקודת הנזיקין. בהתאם לבקשת האישור השאלות המשותפות לחברי הקבוצה הן: האם המסרונים שהמשיבות שיגרו הם פרסומיים; האם מטרתם לעודד הוצאת כספים; האם הנמנעים מסרו הסכמה לקבל דברי פרסומת; האם המסרונים כללו אפשרות הסרה והאם כאשר הם כללו אפשרות להסרה, זו ניתנה למימוש בפועל; האם נגרם נזק לנמנעים ומה היקפו; האם ההודעות שנשלחו על-ידי המשיבות הן בגדר "דבר פרסומת"; האם המשיבות הפרו את הוראות סעיף 30א לחוק התקשורת; והאם המשיבות התרשלו כלפי הנמנעים.

בגין ההפרות הנטענות התבקש צו מניעה שיורה למשיבות להימנע משיגור פרסומות לנמנעים שלא נתנו הסכמתם לכך במפורש ולנמנעים שביקשו את הסרתם; צו עשה שיורה למשיבות לכלול בכל פרסומת שתשוגר בעתיד על ידן, אפשרות להפסקת קבלת פרסומות באותו אמצעי שבו נשלחה הפרסומת; ופיצוי כספי לחברי הקבוצה או לחלופין לטובת הציבור ולמטרה ציבורית תואמת. שיעור הנזק הלא ממוני הוערך על-ידי המבקשים בסך של 100 ₪ בגין שיגור פרסומת ללא הסכמה, 150 ₪ בגין שיגור פרסומת לאחר סירוב, 50 ₪ בגין העדר אפשרות למסור הודעת סירוב, 50 ₪ בגין העדר מילת הסינון "פרסומת". הנזק המצרפי המוערך הועמד בהיקף של כ-10 מלש"ח. כן פורטו בבקשת האישור פניות מקדימות שנעשו אל המשיבות טרם הגשת ההליך.

2. בתשובת המשיבות לבקשת האישור הבהירו כי הן מקפידות על הוראות החוק בכלל והוראות חוק התקשורת בפרט, ולשם כך מנהלות ומתפעלות מערך שלם שכל מטרתו לאפשר להן שליחת מסרי פרסומת רק למי שהחוק מאפשר זאת, תוך הקפדה על מתן אפשרות לשלוח הודעת "הסר" בכל הודעת פרסומת שנשלחת מטעמן. כך לטענתן הן לא שלחו או שולחות הודעות פרסומת למי שלא נתן לכך הסכמה. לעניין מסרון הפנסיה טענו המשיבות כי אין מדובר בפרסומת אלא בשירות מחויב המציאות בהינתן שהוא ניתן למי שנדרשים על-פי דין להפקיד את כספיהם בהתאם. באשר לענייניו של מבקש 1 הבהירו המשיבות כי הוא קיבל הודעה לאחר שהשיב "הסר" בשל טעות נקודתית שאינה מעידה על הכלל.

3. המבקשים בתשובתם עמדו על טענותיהם בבקשת האישור.

4. בדיון קדם המשפט הראשון הודיעו הצדדים על הסכמתם לפנות לגישור, וכך אמנם עשו. הליך גישור התקיים לפני כבוד השופט (בדימ') יצחק ענבר, ובעקבותיו הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה. הסדר הפשרה פורסם כדין ולא הוגשו לו התנגדויות או בקשות לצאת מן הקבוצה. עם זאת התקבלו הערות של הגורמים המקצועיים במשרד המשפטים, במשרד התקשורת וברשות שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: **הגורמים המקצועיים**). הצדדים התייחסו להערות הגורמים המקצועיים בכתובים ובעל-פה בדיון קדם משפט נוסף. בהמשך לדיון ולהערות בית המשפט בנוגע לקושי שנמצא בהיבט מסוים בהסדר הפשרה, גיבשו הצדדים מתווה מתוקן בהתאם לעקרונות שעליהם עמד בית

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

המשפט לפתרון הקושי. אפנה אם כן לסקור בקצרה את מתווה הפשרה המקורי, את הערות הגורמים המקצועיים וכן את התיקון המסוים שנערך במתווה הפשרה.

מתווה הפשרה

5. הוסכם כי הקבוצה המיוצגת בהסדר הפשרה תחולק לשלוש תתי-קבוצות אלה:
 - א. קבוצת מסרון ההלוואה: חברי קבוצה שקיבלו מהראל ביטוח מסרון הלוואה ולא אישרו קבלת הודעות באופן דיגיטלי אחרי 1.12.2021. קבוצה זו מונה 308,000 חברים. ביחס לקבוצה זו הצדדים נחלקו באשר לקיומה של הסכמה כדן.
 - ב. קבוצת אי-ההסרה: חברי קבוצה שקיבלו מהראל ביטוח מסרון הלוואה לאחר שביקשו להסיר את עצמם מרשימת התפוצה. קבוצה זו מונה 8,369 חברים. ביחס לקבוצה זו טענו המשיבות שמדובר בתקלה נקודתית ולא התנהלות שיטתית.
 - ג. קבוצת מסרון הפנסיה: חברי קבוצה שקיבלו מהראל פנסיה את מסרון הפנסיה שלא כלל אפשרות הסרה. קבוצה זו מונה 32,000 חברים. ביחס לקבוצה זו הצדדים נחלקו כאמור באשר לסיווג ההודעות כדבר פרסומת המחייב עמידה בהוראות חוק התקשורת.
 6. במסגרת ההסדר ובבחינת הסדרה לעתיד המשיבות תיקנו את אופן הסימון בדבר הסכמת המבוטח לקבלת דבר פרסומת כך שכיום לא מסומנת הסכמת הלקוח לקבל דבר פרסומת כ"ברירת מחדל". המשיבות פועלות בהתאם לתיקון זה מאז חודש דצמבר 2021 ומתחייבות להמשיך ולנהוג בדרך זו גם בעתיד. כמו כן, המשיבות יתייחסו למסרונות הפנסיה כדברי פרסומת בהתאם לסעיף 30א לחוק התקשורת. גם כאן המשיבות כבר החלו לפעול כאמור וימשיכו לנהוג כך גם בעתיד.
 7. באשר לפיצוי בגין העבר, נוכח הקושי לאתר את חברי הקבוצה ולזהות מי מתוכם לא אישר קבלת מסרונות פרסומיים ומי מתוכם נפגע מקבלת המסרונות; ונוכח הקושי לפצות כל חבר קבוצה בנפרד, הוסכם כי הפיצוי ייעשה באמצעות פיצוי לקבוצה, כמשמעו בסעיף 20 לחוק. אופן הפיצוי יהיה באמצעות הענקת ביטוח נסיעות לחו"ל ללא תשלום לחברי הקבוצה הטסים לחו"ל.
- היקף הפיצוי יהיה בהתאם לחלוקה לתתי-קבוצות כך שכל חבר בקבוצת מסרון ההלוואה יהיה זכאי ל-1/2 יום ביטוח (154,000 ימי ביטוח); כל חבר בקבוצת אי-ההסרה יהיה זכאי ל-4 ימי ביטוח (33,476 ימי ביטוח); וכל חבר בקבוצת מסרון הפנסיה יהיה זכאי ל-4 ימי ביטוח (128,000 ימי ביטוח). סך ימי הביטוח לשלוש הקבוצות הועמד על 315,500 ימי ביטוח. הסכמות אלה נערכו בהינתן שלפי מצגי הראל ביטוח נכון למועד התגבשות ההסכמות, שווי יום הביטוח השכיח ביותר הוא 2.59\$. כך שווי הפיצוי המינימלי הועמד על סך של כ-2.95 מלש"ח במועד עריכת ההסדר.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

מנגנון הפיצוי בהסדר המקורי כלל תקופה ראשונה של 9 חודשים שבה כל חבר משלוש הקבוצות יוכל לממש עד 14 ימי ביטוח ללא תשלום מתוך "בנק" של 315,000 ימי ביטוח; וכן קבע כי אם ינוצלו כל הימים ב"בנק" במהלך התקופה הראשונה, חברי קבוצת אי-ההסרה ומסרון הפנסיה שטרם מימשו את זכותם, יוכלו לממש בהמשך התקופה הראשונה ועד מועד סיומה עד 4 ימי ביטוח כל אחד.

ככל שעדיין ייוותרו ימי ביטוח ב"בנק" בסוף התקופה הראשונה, תחל תקופה שנייה של 9 חודשים, שבמהלכה יוכל כל אחד מחברי שלוש הקבוצות לממש עד 14 ימי ביטוח ללא תשלום וזאת עד למיצוי ה"בנק" של 315,000 ימי ביטוח.

יתרת ימים שלא נוצלה גם לאחר תום התקופה השנייה תועבר כתרומה לעמותות על-פי הודעת המשיבות או כשווי כספי לקרן שהוקמה מכוח סעיף 27א לחוק תובענות ייצוגיות (להלן: **הקרן**) לטובת מטרה של מניעת דואר זבל בישראל.

8. לטענת הצדדים הסדר הפשרה ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בסוגייה מושא בקשת האישור. זאת מאחר שהוא מביא בחשבון את הסיכונים והסיכויים של כל אחד מהצדדים והמלצת כבוד המגשר, והוא עדיף על פני ניהול ההליך עד תומו, על הזמן והעלויות הכרוכות בכך. כן מבטיח הסדר הפשרה פיצוי ישיר וראוי לחברי הקבוצה כמפורט לעיל בשווי של 315,500 ימי ביטוח נסיעות לחו"ל הכולל שתי הרחבות (חיפוש, איתור וחילוץ ואחריות כבודה).

9. כנגזרת מהערכת שווי הפיצוי המינימלי הצדדים המליצו לפסוק גמול למבקשים בסך 325,000 ₪ ושכר טרחה לבאי-כוחם בסך 325,000 ₪, שניהם בתוספת מע"מ. זאת כאשר הגמול ו-70% משכר הטרחה ישולמו בתוך 30 ימים מן המועד שבו פסק הדין הנותן תוקף להסדר זה יהפוך חלוט (להלן: **המועד הקובע**), ו-30% משכר הטרחה ישולם תוך 30 ימים מסיום ביצוע הסדר הפשרה. עוד הומלץ לקבוע כי המשיבות ישפו את המבקשים בגין הוצאותיהם בהליך בסך 265 ₪ ובגין החלק הראשון של האגרה שבא נשאו בסך 5,655 ₪. כן ביקשו הצדדים ליתן פטור מתשלום חלקה השני של האגרה.

10. הצדדים ביקשו להורות על פטור ממינוי בודק בשים לב לכך שבחינת סבירותו והיותו הוגן ומאוזן הוא עניין משפטי בתחום מומחיותו של בית המשפט; אין בהסדר הפשרה חישובים כלכליים או בדיקות שדורשות סיוע של בדיקות חיצוני; על מנת שלא לגרום לסרבול הדיון ולעיכובו; ובהיתן שהסדר הפשרה גובש באמצעות כבוד המגשר שנחשף לנתונים הרלוונטיים והמליץ לצדדים על מתווה פשרה ראוי.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

11. הוסכם כי עם אישור הסדר הפשרה ומתן תוקף של פסק דין, ובכפוף לעמידת המשיבות בהתחייבויותיהן, יתגבש מעשה בית-דין בעילות התובענה או בקשת האישור במישרין או בעקיפין כלפי כל חברי הקבוצה, כך שלחברי הקבוצה לא תעמוד עוד כל טענה או תביעה או זכות או עילה או סעד כלפי המשיבות בעילות אלה.

עמדת הגורמים המקצועיים במדינה

12. הגורמים המקצועיים במדינה הגישו הודעה מכוח סעיף 18(ד) לחוק לגבי הסדר הפשרה. באשר למנגנון הפיצוי עמדו הגורמים המקצועיים על מספר קשיים שעיקריהם כי הפיצוי בימי ביטוח נסיעה לחו"ל אינו קשור להפרה הנטענת; כי ניצול ההטבה כרוך ברכישה והתקשרות נוספת עם המשיבות; וכי ככלל מנגנון "כל הקודם זוכה" הוא פסול. בנוסף טענו כי שכר הטרחה והגמול גבוהים מדי בהתחשב בכך שהפיצוי לקבוצה אינו כספי. וכן התנגדו למתן פטור מתשלום חלקה השני של האגרה.

13. כאמור הצדדים התייחסו להודעת הגורמים המקצועיים במדינה, ובהמשך להערות בית המשפט בדיון קדם המשפט הגישו הודעה בדבר שינוי הסכם הפשרה.

השינוי בהסכם הפשרה

14. הסדר הפשרה המתוקן שינה את מנגנון הפיצוי במטרה להבטיח איזון הולם בין זכויות הקבוצות השונות והבטחת ניצול מיטבי של ימי הביטוח. כך נקבעה תקופת מימוש ראשונית של 12 חודשים, שתחל לא יאוחר מ-60 יום אחרי המועד הקובע, שבה יחולק "בנק" הימים הכולל של 315,500 ימי ביטוח בין הקבוצות באופן מוגדר, ללא מנגנון "כל הקודם זוכה": כך לקבוצת מסרון ההלוואה (כ-308,000 חברי קבוצה) הוקצה "בנק" של 50,000 ימי ביטוח, כאשר כל חבר יוכל לקבל עד 4 ימי ביטוח, והמימוש יהיה עד גמר בנק הימים שהוקצה לקבוצה זו או תום תקופת המימוש, לפי המוקדם; לקבוצת אי-ההסרה וקבוצת מסרון הפנסיה (ביחד כ-40,000 חברי קבוצה) הוקצה "בנק" של 265,500 ימי ביטוח, כאשר כל חבר יוכל לקבל עד 14 ימי ביטוח, והמימוש יהיה עד תום תקופת המימוש, גם אם בנק הימים שהוקצה לשתי קבוצות אלה מוצה קודם לכן.

רק אם בתום תקופת המימוש הראשונית של 12 החודשים יישארו ימי ביטוח שלא מומשו מתוך סך של 315,500 ימים (להלן: **יתרת הימים**), תחל תקופת מימוש נוספת למשך שנה לחברי כל הקבוצות, אשר יממשו את זכאותם ממאגר משותף של יתרת הימים, על בסיס "כל הקודם זוכה" ועד למיצוי יתרת הימים. בתקופת המימוש הנוספת כל חבר קבוצה שטרם מימש את זכותו יהיה זכאי לקבל ימי ביטוח בהתאם למכסה האישית שנקבעה (4 ימים לחברי קבוצת מסרון ההלוואה ו-14 ימים לחברי קבוצות אי-ההסרה ומסרון הפנסיה).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

בתום תקופת המימוש הנוספת, ככל שיוותרו ימי ביטוח, אלו יועברו לעמותות או שוויים הכספי לקרן, כפי שנקבע בהסכם הפשרה המקורי. יתר סעיפי הסכם הפשרה המקורי נותרו על כנם.

15. הצדדים הבהירו כי כל חבר קבוצה יהיה זכאי לממש את ימי הביטוח שהוקצו לו במימוש חד פעמי בלבד, עבור נסיעה אחת. חבר קבוצה שמימש את זכאותו לא יהיה זכאי למימוש נוסף, גם אם מימש מספר ימים נמוך מהמכסה האישית שנקבעה לו.

דין

16. לפי סעיף 19(א) לחוק בית המשפט לא יאשר הסדר פשרה אלא אם מצא כי ההסדר ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה. שעה שהבקשה לאישור הסדר פשרה מוגשת לפני שאושרה התובענה הייצוגית, על בית המשפט לבחון גם כי התובענה עומדת, לכאורה, בתנאים לאישור תובענה ייצוגית הקבועים בסעיפים 3, 4 ו-8(א) לחוק, וכי סיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין. סעיף 19(ג)(2) לחוק מונה רשימה של שיקולים שעל בית המשפט להתייחס אליהם בין השאר בהחלטתו אם לאשר את הפשרה.

17. לאחר שבחנתי את כלל העובדות והטענות בענייננו שוכנעתי כי בקשת האישור עומדת לכאורה בתנאים הנדרשים לאישור תובענה ייצוגית, כפי שנדרש בנסיבות כבענייננו כאשר מוגשת הבקשה לאישור הסדר הפשרה בטרם ניתן אישור לנהלה כתובענה ייצוגית. מצאתי כי יש בסיס לכאורי לכך שהמשיבות הפרו את הוראת סעיף 30א לחוק התקשורת, וכי קמה עילת תביעה אישית למבקשים. עם זאת, בהינתן שהמשיבות נטלו על עצמן מכאן ולהבא שלא לסמן מראש וכ"ברירת מחדל" את תיבת הסימון לגבי הסכמת מבוטחים לקבלת דבר פרסומת, פעולה שיש בה להפחית מן הסיכון לטעות; וכן הסיכוי להתייחס מעתה אל מסרונן הפנסיה כדבר פרסומת בהתאם לסעיף 30א לחוק התקשורת, שאלה שהיא שנויה במחלוקת בין הצדדים. וכאשר מצרפים לכך את הפיצוי בסכום לא מבוטל שיינתן לחברי הקבוצה על-פי הסדר הפשרה בגין העבר, מצאתי כי נוכח התועלת שתצמח מהסדר הפשרה לחברי הקבוצה והחיסכון במשאבים וזמן שיפוטי הכרוכים מטבע הדברים בניהול ההליך, הרי שהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת.

18. עוד אני סבורה כי במכלול הנסיבות הסדר הפשרה המתוקן ראוי, הוגן וסביר. אבהיר מסקנתי זו.

בבחינת הגינות ההסדר כלפי חברי הקבוצה לא נעלמה מעיני ההלכה כי בהלימה למטרת ההליך הייצוגי ליתן סעד למי שנפגע מהפרת הדין, הרי שדרך המלך היא במתן פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם. אלא שהפסיקה הכירה באפשרות למתן פיצוי בדרך של הטבות במקרים

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

המתאימים, ובלבד שההסדר "מעניק סעד הולם לנפגעים... [ו] יש בו כדי לקדם את אכיפת הדין ואת ההרתעה מפני הפרתו" (ע"א 2398/22 שולץ נ' הוט מובייל בע"מ, פסקה 34 לפסק דינה של כבוד השופטת ר' רונן (30.11.2022), יצוין כי השופטת רונן נותרה בדעת מיעוט אך לא לעניין זה). "נקודת המוצא למתן פיצוי כאמור, היא שהחלופה ליתן פיצוי כספי ישיר לכל אחד מחברי הקבוצה הנפגעת – אינו אפשרי, אינו מעשי או כרוך בעלויות גדולות מידי שאינן הולמות את שווי הפיצוי" (עניין שולץ, פסקה 17 לפסק דינו של כבוד השופט ח' כבוב). בענייננו הצדדים עמדו על הקושי לאתר את חברי הקבוצה, לזהות מי מתוכם לא אישר קבלת מסרונים פרסומיים ומתוכם מי נפגע מקבלת המסרונים. בנוסף לכך אני מקבלת את עמדת הצדדים כי פיצוי כספי אישי היה מתבטא בסכומים נמוכים שלא מעשי לשלםם נוכח העלות הכרוכה בביצוע התשלום. וודאי שכך הוא ביחס לחברי קבוצת מסרון ההלוואה, המהווים כ-90% מחברי הקבוצה כולה, בהינתן הערכת סיכויי תביעתם להתקבל.

לגופו של מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפרשה המתוקן אני סבורה כי הוא מעניק סעד הולם לנפגעים וכי יש בו לקדם את אכיפת הדין ואת ההרתעה מפני הפרתו. ראשית, מנגנון הפיצוי כולל התאמה בין גובה ההטבה הניתנת לחברים בתתי-הקבוצות השונות להערכת סיכויי התביעה של כל קבוצה להתקבל. התאמה זו באה לידי ביטוי במספר ימי הביטוח הניתנים לכל תת-קבוצה (4 ימי ביטוח לחברי קבוצת מסרון ההלוואה; לעומת 14 ימי ביטוח לחברי קבוצת אי ההסרה וקבוצת מסרון הפנסיה); וכן בעובדה שביחס לשתי תתי-הקבוצות שסיכוייהן הוערכו כגבוהים יותר (קבוצת אי-ההסרה וקבוצת מסרון הפנסיה), ניתנה לחבריהן בתקופת המימוש הראשונה זכות ל-14 ימי ביטוח ללא כל הגבלה לתקרת ימי הביטוח שבבנק הימים שהוקצה להן. כך לגביהן בוטל המנגנון של "כל הקודם זוכה", באופן שנותן מענה הולם להערות הגורמים המקצועיים. אמנם מנגנון זה נותר ביחס ליתרת הימים שנותרה ב"בנק" בתקופת המימוש הנוספת, אך זאת רק לאחר שהזכאות הבסיסית לחברי הקבוצה הובטחה, ועל מנת להביא לניצול מירבי של ההטבה על-ידי חברי הקבוצה. בהקשר זה אוסיף כי על פני הדברים ההטבה המוענקת לחברי הקבוצה היא בעלת ערך אמיתי ורלוונטית לאנשים רבים, ומצאתי כי פיצוי באמצעותה לחברי הקבוצה עצמם עדיף על פני מתן סעד לטובת הציבור. זאת ועוד, בשים לב לטיב ההפרה בענייננו של חוק התקשורת, לא מצאתי קושי של העדר הלימה בין הסעד לנזק. לכל זאת יש להוסיף כי השלב השלישי של מנגנון הפיצוי מבטיח כי כל הסכום שנקבע לפיצוי, שהוערך כסכום מינימלי של כ-2.95 מלש"ח, אכן ישולם במלואו על-ידי המשיבות. סכום משמעותי זה יש בו כדי להרתיע את המשיבות מפני הפרת הדין (ראו במקרה דומה: ת"צ (מחוזי מר') 29069-11-22 מליוכין נ' איסתא ישראל בע"מ (30.10.2024)).

19. מקובלת עליי עמדת הצדדים כי במקרה דנן אין צורך במינוי בודק מטעם בית המשפט. אמנם סעיף 19(ב) לחוק קובע ברירת מחדל של מינוי בודק לצורך אישור הסדר פשרה, אלא אם סבור בית המשפט שהמינוי אינו נדרש מטעמים מיוחדים שיירשמו. אלא שבענייננו, בשים לב לכך שהסדר הפשרה גובש כאמור במסגרת הליך גישור ממושך לפני כבוד השופט (בדימ') ענבר, שלפניו

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ.520004078 ואח'

הונחו הנתונים הרלוונטיים; בהינתן שמנגנון הפיצוי אינו מתבסס על חישובים כלכליים אלא על הערכת סיכויים וסיכונים משפטיים שנבחנו על-ידי בית המשפט, לא מצאתי כי מינוי בודק חיוני לבחינת הוגנות הסדר הפשרה, על העלויות והעיכוב הכרוכים במינוי כזה.

20. אשר לגמול ושכר הטרחה, הצדדים כאמור המליצו לקבוע כי למבקשים ובאי כוחם ישולמו גמול ושכר טרחה בשיעור כולל של 650,000 ₪ בתוספת מע"מ, כך שמחצית ישולם למבקשים ומחצית ישולם לבאי כוחם. לעניין זה פירטו הצדדים את השיקולים הבאים: במסגרת קבוצת מסרון ההלוואה נכלל כל מי שקיבל מסרון מהראל ביטוח ולא נתן הסכמה דיגיטלית אחרי 1.12.21, היינו ניתן פיצוי גם לכאלה שלכאורה נתנו הסכמה לקבלת מסרונים שיווקיים כאשר טיב ההסכמה שנוי במחלוקת; שווי ההטבה לקבוצה הוא בעל שווי מינימלי של 2.95 מלש"ח, בהתבסס על שווי יום ביטוח שכיח; החשיבות המשמעותית לתיקונים שביצעו המשיבות לעתיד – שינוי הסימון כברירת מחדל והתייחסות למסרון הפנסיה כפרסומות; הגמול ושכר הטרחה מתווספים על הפיצוי לקבוצה ולא באים מתוכו. לעניין החלוקה בין הגמול לשכר הטרחה, הובהר כי המבקשים הם גם עורכי דין, שנטלו חלק פעיל בהליך ובישיבות הגישור ועשו מאמץ החורג מן המקובל אצל מבקשים.

לאחר שנתתי דעתי לכלל השיקולים הצריכים לעניין זה בהתאם לסעיפים 22-23 לחוק, אני מוצאת, כדעת הגורמים המקצועיים, שהגמול ושכר הטרחה המומלצים מצויים ברף הגבוה ועולים על הראוי. שיעור הגמול ושכר הטרחה בענייננו מהווה 22% משווי ההטבה הכולל המוערך. בהלכה המנחה שיצאה מלפני בית המשפט העליון בע"א 2046/10 עזבון שמש נ' רייכרט, פ"ד סה(2) 681 (2012) נקבעה התקרה המקסימלית לגמול ושכר טרחה יחד בשיעור של 25%, אך זאת במקרה של הליך מורכב שהתנהל שנים רבות (וראו גם: רע"א 2957/17 סופרגז חברה ישראלית להפצת גז נ' שוורצמן, פסקאות 48-50 לפסק דינו של כבוד השופט ע' גרוסקופף (17.3.2024)). גם משהבאתי בחשבון את הטרחה והמשאבים שהושקעו בהליך זה – ובכלל זה פניות מוקדמות אל המשיבות, הגשת כתבי טענות, קיום שני קדמי משפט, מספר ישיבות גישור וניהול משא ומתן ממושך – הרי שהסדר הפשרה הושג בענייננו בשלב דיוני מוקדם יחסית ומבלי שנשמעו הוכחות בבקשת האישור. לכך יש להוסיף כי עסקינן בהפרה של סעיף 30א לחוק התקשרות עניין המקרין על מידת המורכבות של ההליך ועל חשיבותו הציבורית. גם בהנחה ששווי ההטבה הכולל מוערך כשווי מינימלי – בין בשל האפשרות שיום ביטוח בפועל יעלה על שווי של יום ביטוח שכיח שעל בסיסו חושבה עלות ההטבה הכוללת, ובין בשל האפשרות שיינתנו מעבר למכסת 315,500 ימי הביטוח בהתאם למנגנון הפיצוי שהוסכם – עדיין עניין לנו בפיצוי שאינו כספי אלא בהסדר הטבות. לכך כמובן ישנה השלכה בהתאם לפסיקה באשר לגובה הגמול ושכר הטרחה.

לאור האמור מצאתי שלא לקבל במלואה את המלצת הצדדים. עם זאת, בנסיבות הייחודיות של תיק זה, בשים לב להתמשכות ההליך בנסיבות חריגות שאינן מונחות לפתחם של הצדדים, התערבותי בהמלצת הצדדים תהא מתונה. כך אני מוצאת להעמיד את שיעור הגמול ושכר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"צ 15567-09-21 קצב ואח' נ' לביטוח בע"מ ח.פ. 520004078 ואח'

הטרחת יחד על סכום כולל של 530,000 ₪ בתוספת מע"מ (כ-18% משווי ההטבה), ולאשר את החלוקה השווה בין הגמול ושכר הטרחת נוכח הנימוקים שניתנו לכך על-ידי הצדדים. הסכום שהופחת מהגמול ושכר הטרחת יועבר לקרן (ראו, למשל: רע"א 1394/24 **אופטיקה הלפרין בע"מ נ' זיס**, פסקה 25 לפסק דינו של כבוד השופט ע' גרוסקופף והאסמכתאות שם (24.4.2025)). כמו כן אני מאשרת את מתווה התשלום המדורג של שכר הטרחת כמוצע על-ידי הצדדים.

21. על-פי הסכמת הצדדים המשיבות ישפו את המבקשים בגין הוצאותיהם בהליך בסך 265 ₪ ובגין החלק הראשון של האגרה. אשר לחלקה השני של האגרה, במקרה דנן מצאתי כי קם טעם מיוחד למתן פטור נוכח העיכוב המשמעותי שחל בבירור ההליך בעטיין של נסיבות חריגות, שלא היו בידיעת הגורמים המקצועיים במדינה בעת שהתנגדו למתן הפטור המבוקש.

סוף דבר

22. לאור כל האמור אני מאשרת את הסדר הפשרה המתוקן בין הצדדים בהתאם למפורט בפסק דין זה. פיצויים, גמול, שכר טרחת והוצאות ישולמו על-ידי המשיבות בהתאם לסכומים ולמועדים שנקבעו לעיל. ניתן פטור מתשלום חלקה השני של האגרה.

הצדדים יפעלו בהתאם להוראות הדין, לרבות אלה המנויות בסעיפים 25(א)(4), 25(ד) ו-25(ז) לחוק והתקנות מכוחו. הפרסום יבוצע באותו האופן בו פורסמה ההודעה הראשונה. המשיבות יישאו בעלות הפרסום. עדכון בעניין זה יוגש לבית המשפט עד יום 27.5.26, וכן יוגשו דיווחים כמפורט בהסדר הפשרה.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ולפרקליטות מחוז ירושלים – אזרחי.

ניתן היום, כ"ו אייר תשפ"ו, 13 מאי 2026, בהעדר הצדדים.

מיכל שרביט, שופטת

